

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษานำมาสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม จำแนกประชาชนตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มี เพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งตั้งแต่ อายุ 18 ปีขึ้นไปครัวเรือนละ 1 คน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพนอม จำนวน 984 คน จาก 984 ครัวเรือน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งอายุ ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ครัวเรือนละ 1 คนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอ ท่าอุเทน จังหวัดนครพนม โดยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรตาม สูตรของยามานะ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 คำถามปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะ คำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 2 คำถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม โดยลักษณะของ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งมี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท โดยแบ่งคำถาม ตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอ ท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ทั้ง 5 ด้าน รวม 35 ข้อ ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา (7 ข้อ)
2. การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา (7 ข้อ)
3. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา (7 ข้อ)
4. การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา (7 ข้อ)
5. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา (7 ข้อ)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม รวม 5 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ สมมติฐานใช้การทดสอบโดยวิธี t -test (Independent Samples) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่

ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่างผู้ศึกษาได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD.

สรุปผล

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ คือ หมู่ 2 บ้านหนองสาหร่าย

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนมที่มีเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า

3.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ประชาชนที่มีหมู่บ้านอาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน การมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม แยกเป็นรายด้าน เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย

4.1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า การลำดับการพัฒนา ก่อนหลัง ควรคำนึงถึงจำนวนประชาชนผู้รับประโยชน์เป็นหลัก ให้ประชาชนทุกครัวเรือนมีบทบาทในการจัดทำและตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการใน

การพัฒนาอย่างแท้จริง และในการตัดสินใจในการริเริ่มการพัฒนาในทุกโครงการต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรับรู้ปัญหา วัตถุประสงค์และให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ

4.2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ประชาชนเสนอ โครงการการพัฒนาในรูปแบบของแผนพัฒนาหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน ในการประชุมวางแผนการพัฒนา และการกำหนดนโยบายในการพัฒนาแต่ละครั้ง ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง และมีการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากขึ้น

4.3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทราบเป็นระยะและสม่ำเสมอและควรเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในรูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้าน

4.4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า ควรพัฒนา และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ควรมีการพัฒนาให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเสมอภาค และทั่วถึงกับประชาชนทุกกลุ่ม และในการพัฒนาโครงการนั้นควรพัฒนาโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในระยะยาว

4.5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลจากการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนเข้ามาตรวจสอบการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้นกว่าเดิมและควรจัดให้มีการประชุมประชาคมตำบล เมื่อการพัฒนาเสร็จสมบูรณ์ เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการพัฒนาต่อไป

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การ

บริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ได้มีเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละขั้นตอนอย่างเต็มที่และมากขึ้น โดยให้ครอบคลุมการพัฒนาท้องถิ่นทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา การมีส่วนร่วมขั้นวางแผนการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลจากการพัฒนา ทุกด้านอย่างเท่าเทียม ไม่เน้นหนักด้านใดด้านหนึ่งมากกว่ากัน จึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นว่างค์การบริหารส่วนตำบลพนอนั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับมากทุกด้าน เห็นได้จากตารางที่ 5 ซึ่งทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งพิจารณารายด้าน การมีส่วนร่วมในขั้นการมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยเฉพาะเรื่องที่ได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านสาธารณูปโภคเช่นด้านไฟฟ้า น้ำประปา ถนนสวนสาธารณะ ฯลฯ พิจารณาได้จากตารางที่ 9

ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ อาคม ธนุทอง (2550 : 117) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ไม่สอดคล้องกับ สมศักดิ์ พรหมเคื้อ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ วีระชัย คำล้าน (2550 : 121) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตเทศบาล อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ไม่สอดคล้องกับ วุฒิชัย กุลรัตน์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่ามีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ เนาวรัตน์ พรหมเกตุ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา

เทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา เทศบาลตำบลชัยวารีอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ กุศุมามาลย์ มหาแสน (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูป้อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูป้อ จำนวน 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนมแตกต่างกัน.

ผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอมอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศโดยรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเพศชายและหญิงให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกัน โดยรวม (Sig .075) พิจารณาได้จากตารางที่ 12

ผลการศึกษาสอดคล้องกับวีระชัย คำล้าน (2550 : 121) พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับวุฒิชัย กุศลรัตน์ (2552 : บทคัดย่อ) พบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เนาวรัตน์ พรหมเกตุ (2552 : บทคัดย่อ) พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา จำแนกตามเพศ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับกุศุมามาลย์ มหาแสน (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูป้อ

ไม่สอดคล้องกับ อาคม ธนุทอง (2550 : 117) พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

2. ประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ผลการศึกษาที่พบ เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมในแต่หมู่บ้านที่แตกต่างกันประกอบกับระยะทางจากหมู่บ้านเพื่อมาร่วมทำประชาคมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นนั้นไม่

เท่ากัน และก็อาจจะไม่มียานพาหนะในการไปร่วมทำประชาคม จึงทำให้เกิดความไม่สะดวก โดยรวมมีความแตกต่างกันทุกด้าน (Sig .000) พิจารณาได้จากตารางที่ 14

สอดคล้องกับอาคม ธนุทอง (2550 : 117) พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับเนาวรัตน์ พรหมเกตุ (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า ประชาชนจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกันการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไม่สอดคล้องกับวีระชัย คำล้าน (2550 : 121) พบว่า ประชาชนจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับ วุฒิชัย กุลรัตน์ (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า ประชาชนจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านต่างๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 โดยประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

1.1 ควรจะมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วมในชั้นประเมินผลการพัฒนาให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงาน

1.2 ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 โดยประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

2.1 เปิดโอกาสให้เทศหญิงเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ประชาสัมพันธ์การทำงานของเทศหญิงให้มากขึ้น

2.2 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลพนอมเน้นการมีส่วนร่วมทุกหมู่บ้าน

3. ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 โดยประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบล
พนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

3.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลทราบเป็นระยะและสม่ำเสมอ

3.2 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนเข้ามาตรวจสอบการใช้จ่าย
งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้นกว่าเดิม

3.3 การลำดับการพัฒนาก่อนหลัง ควรคำนึงถึงจำนวนประชาชนผู้รับ
ประโยชน์เป็นหลัก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการศึกษาครั้ง
ต่อไปควรทำการศึกษาร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่ในเชิง
คุณภาพและควรทำการศึกษาร่วมกันของหมู่บ้าน สร้างการมีส่วนร่วมของ
หมู่บ้านในแต่ละด้าน โดยเฉพาะหมู่ 6 บ้านโพนโห้ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมี
ส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการประเมินผล